

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVIII, broj 8

22. veljače 2018.

cijena 200 Ft

Uručena priznanja Republike Hrvatske

FOTO: KRISTINA GOHER

4. – 5. stranica

Hrvatska državna lista

3. stranica

Varaždinci u Gradišću

11. stranica

Daranjsko kolinje

12. stranica

Komentar

Samo jedan

Godina 2018. u našoj je zemlji godina parlamentarnih izbora. Našu zajednicu preveć nije uzdrmao taj događaj iako bi je trebalo zanimati, naime od prijašnjih parlamentarnih izbora, tj. od 2014., po Zakonu o narodnostima i ostalim zakonskim normama, trinaest nacionalnih zajednica, pa tako i hrvatska, ima pravo birati glasnogovornika ili parlamentarnog zastupnika ako narodnosna državna lista osvoji povlašten broj glasova. Prije četiri godine nijedna narodnosna zajednica nije postigla taj broj, ni naša, dobiven je samo glasnogovornički mandat (bez prava glasa). Prošle su četiri godine, narodnosne su zajednice mogle steći iskustvo o djelovanju glasnogovornika, a jednako tako o izborima, te na koji se način treba pripremiti za predstojeće. Narodnosnu listu tada su mogli postaviti isključivo narodnosne državne samouprave, to je tako i sada, a glasovati na nju mogu samo registrirani birači s narodnosnoga biračkog popisa upisani u kategoriji za parlamentarne izbore. U našem slučaju broj registriranih birača prije četiri godine bio je nešto više od 1600, prema tome otprilike 7 % članova naše zajednice po zadnjem popisu pučanstva zainteresirano je za narodnosnu politiku. Je li taj postotak mali ili velik, neka svatko prosudi. Koliko smo informirani u svezi s predstojećim izborima? Vidim da druge narodnosne državne samouprave informiraju svoju zajednicu, npr. njemačka zajednica na svojim mrežnim stranicama, svojim medijima već od kraja studenoga prošle godine obraća se potencijalnim biračima, poziva ih na registraciju. Već tada objavila je kandidate njihove državne liste, održala trodnevni forum da se zajednica pripremi na izbore. Čini se da su se i Slovaci prije probudili od nas, njihova je državna lista objavljena sredinom siječnja, njihovi su kandidati predstavljeni javnosti. U našem je slučaju odluka o izbornoj listi donesena na HDS-ovoj zatvorenoj sjednici tek 3. veljače, o čemu su se zainteresirani mogli informirati preko našega tjednika. Ne bi li trebalo proraditi na povećanju broja birača? Možda se ne treba brinuti, ta za glasnogovornički mandat dovoljan je samo jedan glas.

beta

Glasnikov tjedan

Hrvatske autohtone zajednice u europskim državama imaju svega tri tjednika, po jedan u Austriji, Mađarskoj i Srbiji. U Srbiji informativno-politički tjednik „Hrvatska riječ“ krajem siječnja prosla-

vio je 15. obljetnicu djelovanja. Mi smo prolistali broj 771 od 26. siječnja i za vas izabrali nekoliko misli o narodnosnom novinstvu koje bi i vaša urednica potpisala.

Tako se glavna urednica u svojoj kolumni, između ostaloga, pita: ima li razloga za proslavu danas kada je novinarstvo u Srbiji palo na prilično niske grane i kada je sam položaj novinara također loš. Postala je to profesija koja nije cijenjena i nije niti plaćena dobro? A ostala je to profesija puna stresova, neugodnosti i nerazumijevanja. (...) Na obljetnicu drugačije gledaju zaposleni (nas premalo i pomalo umornih od stresova i nerazumijevanja) drugačije financijeri, drugačije osnivači i drugačije zajednica i čitatelji kojima se obraćamo. Zašto kažem nerazumijevanja? Zato što i novinari i urednici, kao i svi koji tome pridonose, žele da se njihov rad i zalaganje prepoznaju, priznaju i poštuju, i ne isključuju kritiku ako je ona osnovana, dolazi od ovlaštenih ljudi i vodi k boljitku.

Znate li, dragi čitatelji, da tjednik „Hrvatska riječ“ ostvaruje 17 stalno zaposlenih sa 100 vanjskih suradnika?

Čestitajući jubilej, urednik rusinskoga tjednika kaže: manjinski tjednici osim standardnih zadataka, da informiraju,

obrazuju i zabave, imaju i misiju očuvanja nacionalne svijesti zajednice. Na prvome mjestu jezika, ali i manjinske tematike koja većinskim medijima ne prelazi informativni prag. To što nas zanima, to malo koga još zanima, i pripadnici zajednice drugdje to nemaju priliku pročitati.

Tjednici manjina na njihovim jezicima imaju izuzetno značenje, ponajprije zbog očuvanja jezika, što automatski znači očuvanje i same manjinske samosvijesti, govori urednik slovačkoga tjednika.

Govoreći o manjinskim medijima, profesorica s novosadskoga sveučilišta kaže: manjinski mediji moraju zadovoljiti sve komunikativne potrebe pripadnika manjinske zajednice, ali ne treba zanemariti ni one koji govore jezik manjine, a nisu

njezini pripadnici. Biti medij manjine jako je zahtjevan zadatak jer je prije svega ogromna konkurencija medija i matične domovine, te medija na jeziku većine. Pritisci manjinskih elita ozbiljna su prijetnja integritetu ovih medija, ograničen je novinarski kadar i materijalna je ovisnost velika, ali ne od tržišta, nego od političke volje u različitim značenjima toga pojma.

Česta je „kudizacija“ uređivačke politike. To znači povlađivanje teroru kulturno-umjetničkih društava koji se u nekim zajednicama ponašaju kao jedini čuvari nacionalne samosvojnosti kulture, jezika, nasljeđa, pa stoga njihove aktivnosti moraju biti okosnica uređivačke politike. Jasno je koliko to može biti pogubno upravo za njegovanje kulture i samobitnosti zajednice i zadovoljavanje komunikativnih potreba pripadnika te zajednice.

I tada još nije spomenula „balizaciju“, „kolinjizaciju“, „delslavizaciju“, „balkanizaciju“, „plesničizaciju“, „koncertizaciju“, „kobasicizaciju“ itd. *Branka Pavić Blažetin*

Tjednici manjina na njihovim jezicima imaju izuzetno značenje, ponajprije zbog očuvanja jezika, što automatski znači očuvanje i same manjinske samosvijesti.

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

HRVATSKI glasnik

Intervju s predsjednikom Hrvatske državne samouprave Ivanom Guganom

Postavljena hrvatska državna lista

Razgovarala: Branka Pavić Blažetin

Ivan Guga, HDS-ov predsjednik

▮ *Hrvatska državna samouprava na sjednici Skupštine održanoj 3. veljače postavila je Hrvatsku državnu listu s kojom se ide na parlamentarne izbore koji će biti održani 8. travnja. Koliko je važno da narodnosne zajednice, pa time i hrvatska imaju, predstavnika (glasnogovornika) u najvišem političkom tijelu države Mađarske?*

– Bilo bi najbolje kada bi narodnosti imale svoga parlamentarnog zastupnika, ali ako to nije moguće, bitan je i glasnogovornički mandat kojim se također mnogo toga može postići, čemu smo svjedočili u posljednje četiri godine, a vjerujem da nakon početnih koraka i ova nova institucija može poboljšati rad te rad Narodnog odbora koji zastupa narodnosti u Mađarskom parlamentu. To je jako važno i to je još jedna mogućnost da se kroza svakodnevni kontakt s mađarskim političarima postignu što bolji dogovori, rezultati koji onda idu u korist narodnosnim zajednicama.

▮ *Glasnogovornička je institucija ona koja postoji od parlamentarnih izbora 2014. i u protekle četiri godine mnogo je učinjeno na polju povećanja potpore narodnosnim zajednicama, ali se još dosta toga ima učiniti na polju zakonodavne regulative glede položaja narodnosnih zajednica.*

– Naša su očekivanja veća glede zakonskih promjena o kojima razmišljamo. Bile su ove protekle četiri godine kada su se stjecala nova iskustva, ima i ljudi koji su spremni raditi na tom polju i imaju struč-

na znanja. U pripremi su bile i ostale za modifikaciju mnoge zakonske norme vezane za narodnosti. Vjerujem da će se brže pripremati i moći realizirati mnoge stvari i akti, da ćemo mnoge procese ubrzati i komunicirati naše potrebe i želje nadležnim ministarstvima, strankama, a i da će se to onda i moći realizirati.

▮ *U sadašnjem sastavu HDS-ove Skupštine jesu zastupnici Saveza Hrvata u Mađarskoj, njih petnaestero i zastupnici izborne koalicije „Hrvati za Hrvate“, njih osmero. Po kojim ste se načelima vodili (Skupština) sastavljajući i prihvaćajući Hrvatsku državnu listu?*

– Mislim kako je bilo najvažnije da nositelj liste bude osoba koja se dokazala svojim radom na narodnosnom polju, da je uključena već desetljećima u narodnosnu politiku, da dobro poznaje situaciju i što se tiče Hrvata i svih regulativa koje ga očekuju u radu Parlamenta. To su bili najvažniji kriteriji kod izbora voditelja liste, a kod ostalih na listi bio je kriterij da na njoj budu ljudi iz raznih hrvatskih regija i da su se svojim dosadašnjim radom dokazali i u hrvatskim ustanovama i u civilnoj sferi ili u radu hrvatskih narodnosnih samouprava.

▮ *Sjednica na kojoj se sastavljala i postavljala lista, te se glasovalo o njoj, bila je zatvorena. Moje je pitanje, zašto je bila zatvorena?*

– Zato što je praksa HDS-ove Skupštine da se o pitanjima personalne naravi raspravlja na zatvorenim sjednicama.

▮ *Ne bi li bilo sretnije da je ovoga puta bila otvorena sjednica?*

– Na sjednicama toga tipa može doći do situacija koje nisu dobre da se o njima javno raspravlja, može doći do težih riječi, i to nije nikome dobro, ni onima koji ih izgovaraju, a ni onima kojima su upućene. Mislim da je u ovim slučajevima (personalna pitanja) to dobra praksa. Ionako se manje-više sve zna.

▮ *Je li i na ovoj sjednici bilo takvih riječi?*

– Bilo je.

▮ *Zastupnici Izborne koalicije „Hrvati za Hrvate“ imali su svoje prijedloge glede ime-*

HRVATSKA DRŽAVNA LISTA

1. Jozo Solga
2. Ivan Guga
3. Joso Ostrogonac
4. Ana Gojtan
5. Edita Horvat Pauković
6. Angela Šokac Marković.

na na listi i nezadovoljni su postavljenom hrvatskom državnom listom.

– Mislim da govorim uglavnom o jednoj osobi koja nije zadovoljna ne samo hrvatskom državnom listom nego i općenito HDS-ovim radom, što je autonomno pravo te osobe. Naravno, ja se ne slažem s time. Što se tiče hrvatske državne liste, mislim da je moglo biti i drugačije, moglo se dogovoriti prije sjednice oko toga. Ali ja sam i sada isto tako rekao i mislim kako nije mjesto i vrijeme dogovora sam dan održavanja sjednice HDS-ove Skupštine, nego prije nje, ja sam uvijek otvoren za dogovor. Vjerujem da su me potražili prije toga, bilo bi dogovora i rezultata koji bi zadovoljili i ljude koji nisu s liste Saveza Hrvata u Mađarskoj, a zastupnici su HDS-ove Skupštine.

▮ *Lista je postavljena 3. veljače. Što nas čeka, kakvi su zadatci do dana održavanja parlamentarnih izbora? Kakvu kampanju planira Hrvatska državna samouprava?*

– Ono što je najbitnije, mi smo registrirani kao postavljači liste kod Državnog izbornog povjerenstva i kao takvi trebamo se pridržavati datuma koji se vežu za izbore. Ovih dana poslat ćemo obavijesti svim hrvatskim narodnosnim samoupravama s informacijama koje trebaju znati kako bi obavijestili pučanstvo o načinu registracije, o provjeri postojeće registracije i slično. Naravno, i s minimalnim brojem glasova se može doći u Parlament, ali nije svejedno ipak koji je to broj s obzirom na broj i aktivnost Hrvata u Mađarskoj. Ne bi bila dobra poruka kada bi hrvatski glasnogovornik dobio tek nekoliko stotina glasova, vjerujem da će biti nekoliko tisuća. Naravno, situaciju otežava činjenica kako naša lista konkurira listama stranaka te naši ljudi koji su stranački privrženi, zasigurno će glasovati za stranačku, a ne za hrvatsku državnu listu. Ipak, vjerujem da će biti birača koji će se opredijeliti za hrvatsku državnu listu. Mi ćemo u idućem periodu raditi na tome da ih bude što više.

Uručena visoka priznanja Republike Hrvatske mađarskim državljanima

U rezidenciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj, 7. veljače 2018., u svojstvu izaslanika predsjednice Republike Hrvatske gđe Kolinde Grabar-Kitarović, hrvatski veleposlanik Mladen Andrić uručio je visoka priznanja Republike Hrvatske. Odličje je dodijeljeno Istvánu Lőkösu, Jeleni Veszely, Matiji Firtlu, Karlu Gadanjiju, Jánosu Hóváriju i Csabi Kissu Gy.

U nazočnosti predstavnika javnog, političkog i kulturnog života Mađarske i hrvatske manjine u toj državi, među inima povjerenika ministra vanjskih poslova i trgovine Mađarske za razvoj politike susjedstva i supredsjedatelja mađarskog dijela Međuvladina mješovitog odbora Ferenc Kalmára, državnoga tajnika za ljudske resurse i izobrazbu Pétera Cserenyésa, glasnogovornika hrvatske manjine u Mađarskom parlamentu Miše Heppa, ravnatelja Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepana Blažetina, ravnateljice budimpeštanske Hrvatske škole Ane Gojtan te glavne i odgovorne urednice Medijskoga centra Croatica Branke Pavić Blažetin, u svojstvu izaslanika predsjednice Republike Hrvatske gđe Kolinde Grabar-Kitarović, hrvatski veleposlanik Mladen Andrić uručio je visoka priznanja Republike Hrvatske. Odličje je dodijeljeno istaknutim mađarskim državljanima, uglednim intelektualcima, koji su svojim aktivnostima i djelom bitno pridonijeli političkom, kulturnom i znanstvenom povezivanju prijateljskih država i naroda, Republike Hrvatske i Mađarske, odnosno Hrvata i Mađara. Odlukom hrvatske Predsjednice, Re-

Odlikovani u društvu Mladena Andrića, Ferenc Kalmára i Miše Heppa

je vremena i prostora da se pojedinačno opiše njihov rad i zasluge. Ipak, moji suradnici i ja uznastojat ćemo vam ukratko približiti njihovo djelo i angažman na korist i dobrobit Republike Hrvatske, koja im danas i na ovaj način i ovim prigodnim slavljem zahvaljuje na učinjenom”, istaknuo je hrvatski veleposlanik Mladen Andrić u svome prigodnom govoru.

Akademik *István Lőkös*, dobitnik odličja Reda Danice Hrvatske s likom Marka Marulića, dopisni je član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Objavio je trideset djela na hrvatskom i mađarskom jeziku. Najveći dio svojega znanstvenog opusa posvetio je isprepletenim odnosima hrvatske i mađarske književnosti, kroz brojne studije, kritike, eseje, novinske članke, autorske knjige i prijevode. Na mađarskom jeziku objavio je prvu Povijest hrvatske književnosti, na mađarski preveo je Marulićevu Juditu i Suzanu, te pisao o Krleži, Đalskom i Matošu. Trostruki

dom Danice Hrvatske s likom Marka Marulića odlikovan je akademik *István Lőkös*. Jednako tako, odlukom hrvatske Predsjednice, Redom hrvatskoga pletera odlikovani su likovna umjetnica Jelena Veszely, uvaženi zastupnik Mađarskoga parlamenta Matija Firtl, bivši dekan Sveučilišta u Sambotelu prof. dr. Karlo Gadanji, veleposlanik János Hóvári i teoretičar književnosti dr. sc. Csaba Kiss Gy. „Uvjereni smo kako će svi oni, zajedno s vama i nama, biti i ubuduće vrijedni promicatelji hrvatskih kulturnih i znanstvenih vrednota u Mađarskoj, jednako kao i daljnega hrvatsko-mađarskog povezivanja u europskom zajedništvu. Premalo

Dio uzvanika

Stjepan Blažetin, Ernest Barić, Karol Gadanji, Maja Rosenzweig Bajić

je dobitnik Nagrade Društva hrvatskih književnika Davidias, te dobitnik Inine nagrade za promicanje hrvatske kulture u svijetu, rekao je veleposlanik Andrić te je dodao da Lőkös zbog narušenoga zdravlja nije u mogućnosti biti na svečanosti, pa će odličje odvojeno primiti.

Kako reče prvi tajnik Veleposlanstva Marina Szikora, *Jelena Veszely*, mađarska skulptorica i slikarica hrvatskih i slovačkih korijena, najstarija je živuća učenica hrvatskoga kipara Ivana Meštrovića. Iako je Hrvatsku napustila 1948. godine, i dalje su vrlo živa njezina sjećanja na hrvatske umjetnike i intelektualce iz 30-ih i 40-ih godina prošloga stoljeća. Tijekom duge i bogate karijere radila je mnoge skulpture velikih dimenzija, koje su smještene na vanjskim lokacijama širom Mađarske, no u posljednje vrijeme najradije je izrađivala male plastike čija su najčešća tema obitelj. Kuriozitet su u njezinu stvaralaštvu krokiji koje je sedamdesetih godina radila šivaćim strojem, a crtala je i portrete mnogih poznatih osoba, te akvarele, reljefe u bakru, i tako redom. Svojim umjetničkim životom i osvjeđenim radom, jednako kao i svojim izložbama pridonosi stalnom kulturnom zbližavanju dviju država i dvaju naroda.

Matija Firtl dugogodišnji je ugledni zastupnik Mađarskoga parlamenta. Trenutno obnaša dužnost predsjednika Mađarske – zemlje JIE skupine prijateljstva pri Interparlamentarnoj uniji te voditelja Mađarsko-hrvatske skupine prijateljstva u Mađarskom parlamentu. Podrijetlom je Hrvat iz Gradišća te se kao pripadnik nacionalne manjine u svome dosadašnjem političkom i društvenom radu stalno zalagao za promicanje Republike Hrvatske i obostranih odnosa Republike Hrvatske i Mađarske. Jedini je parlamentarni zastupnik s pravom glasa koji ima hrvatsko podrijetlo, rekla je savjetnica Veleposlanstva Maja Rosenzweig Bajić.

Prof. dr. Karol Gadanji tijekom svojega radnog vijeka objavio je preko 210 znanstvenih članaka i radova iz područja slavistike-kroatistike te je jedan od najistaknutijih kroatista u Mađarskoj. Dugogodišnji je voditelj Katedre za slavistiku u Sambotelu, te redoviti gostujući profesor na sveučilištima u Mađarskoj i Hrvatskoj, a pred umirovljenje bio je i rektor Visoke škole „Dániel Berzsenyi“ u Sambotelu te predsjednik prorektor Sveučilišnog centra Savaria Zapadomađarskoga sveučilišta. Prof. dr. Gadanji bio je i članom osnivačkog odbora Katedre za hungarologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Ističe se i dobrotvornim radom te je u svome rodnom mjestu osnovao Zakladu „Károly Gadányi“ koja financira nadarene učenike. Aktivni je podpiratelj baštine Nikole Šubića Zrinskog, reče savjetnica Veleposlanstva Maja Rosenzweig Bajić.

Uzvanici

Dr. János Hóvári, uspješan je diplomat i znanstvenik, vrstan poznavatelj međunarodnih odnosa. Početkom 2016. godine imenovan je predsjednikom Mađarskog povjerenstva za obilježavanje 450. obljetnice Bitke kod Sigeta i junačke smrti Nikole Šubića Zrinskog. Tijekom 2016. godine Hóvári potpuno se posvetio tom projektu te dao osobiti doprinos izuzetno uspješnom ostvarenju ukupnoga programa spomen-godine, daljnjem unapređenju dobrosusjedskih odnosa i prijateljstva hrvatskog i mađarskog naroda na temeljima zajedničke povijesti i kulturološkog nasljeđa. Bio je glavni organizator središnje proslave obilježavanja Spomen-godine Nikole Šubića Zrinskog u Sigetu, a uvelike je potpomogao i pri organizaciji nastupa HNK iz Osijeka s operom „Nikola Šubić Zrinski“ u Mađarskoj državnoj operi, reče prvi tajnik Veleposlanstva Marina Szikora.

Kako reče opunomoćeni ministar Ivan Bušić *dr. Csaba Kiss Gy.*, književnik i povjesničar književnosti, između ostaloga, negdašnji je profesor na Katedri za hungarologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Ovaj vrsni mađarski intelektualac, član Mađarskoga društva književnika i dobitnik Nagrade za književnost „Attila József“, pravi je zaljubljenik u hrvatsko-mađarske odnose. To svjedoči i njegovi samostalni radovi poput: *Srednja Europa, narodi, manjine; Mi i susjedni narodi; Arijadna ili knjiga lutanja; Narodi i stereotipi – eseji od Jadrana do Baltika; Budimpešta – Zagreb: povratna karta*. Neka od tih djela prevedena su i na hrvatski jezik. Također, izdajamo i uredništvo skupnih djela više autora poput *Godišnjaka Croato-Hungarica – o hrvatsko-mađarskoj državnoj zajednici; Fiume/Rijeka i mađarska kultura; Mađarski pisci na Jadranu te Slike s Jadrana*. Organizirao je i sudjelovao u brojnim simpozijima o hrvatsko-mađarskim odnosima. Kao profesor na zagrebačkoj hungarologiji tečno je naučio i hrvatski jezik. Svojim pisanjem i ukupnim djelovanjem g. Kiss znakovito je pridonio približavanju kultura dvaju naroda.

Nakon dodjele visokih priznanja Republike Hrvatske, u ime odlikovanih nazočnima se obratio Csaba Kiss Gy. koji je istaknuo koliko su počašćeni svi odlikovani što im je dodijeljeno toliko visoko priznanje Republike Hrvatske, te kao večeras mogu biti svi zajedno u duhu hrvatsko-mađarskoga prijateljstva. U ime hrvatske manjine u Mađarskoj svoje je misli s prisutnima podijelio glasnogovornik Mišo Hepp, koji je pozdravio ovu prijateljsku gestu Republike Hrvatske, te je naglasio koliko je ponosan što je matična domovina dodijelila ova visoka priznanja doista vrijednim pojedincima. Nakon svečanosti druženje je nastavljeno u ugodnom i prijateljskom ozračju.

Čestitamo odlikovanim te im želimo mnogo zdravlja i osobnoga zadovoljstva u daljnjem radu!

Kristina Goher

Hrvatska samouprava Bačko-kiškunske županije

O proračunu, planu rada i programima za 2018. godinu

U utorak, 13. prosinca, u županijskom Domu narodnosti u Baji održana je prva ovogodišnja sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije kojoj je pribivalo šestoro od ukupno sedmero vijećnika, te troje stalno pozvanih, među njima i vijećnici državne samouprave.

Županijsko je vijeće jednoglasno usvojilo odluku o proračunu Županijske hrvatske samouprave za 2018. godinu s jednakim prihodima i rashodima od 1 731 657 forinta. Prihode čine polugodišnji iznos državne potpore, 782 000 forinta, i ostatak novca od prošle godine, 949 657 forinta. Rashode čine troškovi djelovanja i materijalnih izdataka, troškovi održavanja sjednica, odnosno troškovi putovanja, a 1 000 000 forinta namijenjeno je za potporu mjesnih priredaba od širega, regionalnog značenja.

Jednoglasno je prihvaćen i plan rada kojim je predviđeno pet redovitih sjednica, od kojih i jedna javna tribina, a prema pristiglim prijedlozima mjesnih hrvatskih samouprava, usklađen, odnosno usvojen je kalendar mjesnih priredaba i programa. U suorganizaciji s mjesnim samoupravama, udrugama i ustanovama, planom rada za 2018. godinu prihvaćeno je devet županijskih programa. Već uobičajene kulturne, vjerske, školske i sportske

priredbe namijenjene su raznim naraštajima: Veliko prelo bačkih Hrvata u Baji, koje je održano prošle subote, Malonogometni turnir u Bačinu (14. travnja), Županijsko natjecanje hrvatskih ribiča u Gari (termin još nije određen), Spomendan biskupa Antunovića u Kalači (17. lipnja), Hodočašće na santovačku Vodnicu, ove godine ujedno i državno hrvatsko hodočašće (1. rujna), Županijski susret hrvatskih učenika u Bačinu ili Baji (predviđeni termin 26. listopada), Županijsko natjecanje u kazivanju stihova i proze u Baji (6. prosinca), Susret crkvenih zborova i Božićni koncert u Dušniku (29. prosinca) te Usavršavanje crkvenih zborova bačkih Hrvata u Santovu (vjerojatno u kistopadu). Dopredsjednica Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković izvijestila je nazočne o najvažnijim državnim hrvatskim priredbama, ponajviše o onima na koje se može prijaviti, ili će se pak održati u Bačkoj.

Na kraju je, bez rasprave, prihvaćena i odluka o preispitivanju odnosno potvrđivanju postojećeg ugovora mjesnih i Županijske hrvatske samouprave o suradnji, o suorganiziranju i sufinanciranju zajedničkih priredaba.

Stipan Balatinac

Maskenbali u santovačkoj hrvatskoj ustanovi

Ludo i zabavno bilo je ovih dana i u santovačkoj hrvatskoj ustanovi, odnosno u mjesnom domu kulture gdje su održane pokladne zabave, omiljeni maskenbali. Pokladne su zabave vrtičara i učenika nižih razreda održane 12., a viših razreda 13. veljače. Za tu su se prigodu sve tri vrtičke skupine pripremile kratkim prigodnim kulturnim programom, dvojezičnim kazivanjem prigodnih stihova. Kako smo se mogli uvjeriti, vrtičari i učenici nižih razreda skloniji su maskiranju i maškarama, tako

je i ove godine kod djevojčica najviše bilo princeza, ljepotica, čarobnjaka, a kod dječaka gusara, policajaca, razbojnika, ratnika i ljudi paukova. Učenicima viših razreda zanimljivije je bilo Valentinovo, ples sa srcima i drugi zabavni sadržaji, uza zabavnu glazbu po svome izboru. Naravno, i kod nižih i kod viših razreda bilo je u obilju ukusnih sendviča, domaćih kolača i sokova, te nagradne igre tombole. Na slikama: maskenbali vrtičara i učenika nižih razreda.

Stipan Balatinac

Dobrotvorni pečuški bal

Doravateljica škole Žuža Kečkeš pozdravlja je nazočne.

U organizaciji Roditeljske zajednice Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže, kojom predsjedava Klara Dibusz, 20. siječnja priređen je tradicionalni bal roditelja i nastavnika, dobrotvornoga značaja. Ovaj bal ima tradiciju dugu pet desetljeća i bal je to koji u balskoj sezoni okuplja Hrvate i njihove simpatizere oko razgovora i druženja. Tijekom proteklih desetljeća ostvarivao se trudom i marom roditelja (teško bi bilo sve nabrojiti na ovome mjestu) polaznika narečene ustanove. Tako je i danas. Već devetu godinu zaredom priređuje se u auli Hrvatske škole Miroslava Krleže. Za dekoraciju prostora i sve ostalo oko bala, od bifea do tombola i njihove prodaje, ulaznica, plakata, pospremanja prostorija... brine se Roditeljska zajednica, koja okuplja tridesetak roditelja. Ove je godine prelijepu dekoraciju omogućio Viktor Kozarić, roditelj. Svatko na stol organizacije odsrca polaže ono što može, a balovi iz godine u godinu postižu nimalo zanemariv prihod koji se mjeri u više stotina tisuća forinta. Tako je bilo i s ovogodišnjim balom, što su ga otvorili doravateljica škole Žuža Kečkeš i predsjednica Roditeljske zajednice Klara Dibusz. Uvodni program dao je pečuški Plesni studio "Dance Stúdió Pécs Pláza" pod vodstvom učitelja plesa Pétera Timera i polaznika. Cilj je bala druženje uz ostvarivanje prihoda kojim se obogaćuju raznorazni školski izvannastavni programi. Od potpore maturalnima izletima, Tjednu hrvatskoga jezika, izleta u glavni grad Mađarske aktualnim šestim i sedmim razredima, potpore školskom maskenbalu, kupnji potreština za dječji vrtić, pomagala, igraćaka, obilježavanja Dana pedagoga... Za dobro raspoloženje gostiju brinuo se Orkestar Juice. Nudila se bogata tombola, 98 zgoditaka koje su omogućili sponzori, njih pedesetak, a glavna nagrada, produženi vikend u Pansionu Zavičaju na otoku Pagu u Vlašićima, HDS-ov dar, pripala je Agi Tomola Ott. Gostima je na usluzi bio bife s bogatom ponudom. Napomenimo da su organizatori i ovim balom ostvarili zavidan prihod od 647 240 forinta.

Branka Pavić Blažetin

Kolinje u Salanti

I ove godine, u organizaciji Kulturne udruge „Marica“, a uz potporu Hrvatske samouprave sela Salante i Salantske zadruge (Szalántai Zrt.) ustrojeno je tradicionalno salantsko kolinje. Već od ranih sati okupili su se muški članovi Udruge uz vrijedne žene kako bi obradili svinju koju im je poklonila salantska zadruga, sve po pravilima pučke svinjokolje. Našlo se među „mesarima“ i onih u zrelijim godinama, ali i mladih majstora. Peto salantsko kolinje održano je i ove godine u dvorištu mjesnoga doma kulture, jednako kao i večera kojoj je prethodio nastup dvaju društava mišljenskoga Folklornog društva „Józsa Gergely“ i Mješovitoga pjevačkog zbora harkanjskih Hrvata. Na kolinjskom stolu pak našla se juha i kuhano meso, pečeno meso i kobasice uza „salenjake“ i ostale blagodati kolinjskoga rada i druženja. Nakon večere do kasnih noćnih sati na balu je svirao Orkestar Fortuna. Dan je održan uz potporu Szalántai Zrt.-a, Marica Bt.-a, salantske Hrvatske i Seoske samouprave, Ministarstva ljudskih resursa – Fonda za razvoj ljudskih potencijala.

Dobrotvorni bal

U organizaciji Roditeljske zajednice i djelatnika salantskoga hrvatskog narodnog vrtića, 3. veljače upriličen je uobičajeni dobrotvorni bal u mjesnom domu kulture. Pod krilaticom „Pruži ruku salantskom vrtičaru“, okupilo se mnoštvo roditelja, djelatnika i djece. Na pozornici su nastupili Mala skupina KUD-a Marica u kojoj plešu i polaznici salantskog vrtića, odrasla skupina KUD-a Marica, članovi salantskoga Kluba umirovljenika, Plesna skupina Cserhája, članovi sportske udruge „preskakivanje užeta“, članovi roditeljske zajednice... Nakon nastupa slijedio je bal uz Orkestar Podravku.

Mostarska književnica Anita Martinac u Koljnofu

U razumivanju povijesti večer antibojnih romanov

Pred nami u konferencijskoj dvorani Kulturnoga doma Koljnofa stoji i šte iz svojih djel ŽENA. Odlučna pravница, ki bi znao reći na prvi pogled da je ona i herojina Domovinskoga boja. Nositeljica Spomenice te nedavne bitke i dvih medaljov Ljeto '95 i Oluja. Istraživateljica je teškoga razdoblja i ljudske nemilosrdnosti, grubnosti i oduravanja nad hrvatskim čovikom. Ona je Anita Martinac iz Mostara, ka je dovidob objavila jedinaest književnih djel. Piše poeziju, a nje romani, predstavljeni u Koljnofu, Medaljon, Posljednji ter Od Franje do Franje su na rangiranom mjestu čitanosti u Hrvatskoj.

Publika iz četirih zemalj nimo pije riči mlade književnice iz Bosne i Hercegovine i voditelja književnoga večera, Ivana Župe, umirovljenoga urednika radiotelevizije ORF u Austriji. I sam domaćin, dr. Franjo Pajrić, predsjednik Društva Hrvati, izjavljuje da mi u Ugarskoj sramotno malo znamo o hrvatski zgoditki poslije Drugoga svitskoga boja, o logori, Križnom putu, Bleiburgu, zato je ov susret i naravno teška svidočanstva napisana u trilogija iz pera Anite Martinac svakako dobrodošla i gradišćanskom čitateljstvu. „Meni je zadovoljstvo da sam danas s vama, da imam priliku upoznati ovaj kraj, jednostavno sam impresionirana i želim puno više znati, a vama prenijeti samo riječi čiste ljubavi“, reče na početku gošća, dokle Ivan Župa nabraja podatke o autorici, medtim i to, kako književnica objavljuje od 1994. ljeta i da nje poezija je svagdir s pažnjom primljena. Kad pitanje zajde u cilj, što se voli više, poezija ili proza, Anita odgovara: „Po svojoj prirodi sam pjesnikinja. Volim poeziju, ali sam svjesna da poezija ima manji krug čitatelja. U prozi, romansiranim pričama pokušavam približiti djeci ono razdoblje o čemu ne mogu čitati u udžbenicima. Kroz životne sudbine i stvarne likove, htjela sam predstaviti jedan dio povijesti u cilju razumijevanja“. Doznajemo, kako potresne epizode su stvarne zgoditke konkretnih likov s imenom i prezimenom, čija biografija s točnimi podatki se najdu na kraju svake knjige. Medaljon, Posljednji i Od Franje do Franje, naglašeno je, suprot teške teme, ispričane priče nisu

Ivan Župa predstavlja autoricu knjig Anitu Martinac

bojni, nego antibojni romani. Od Prvoga do Drugoga svitskoga boja, Križnoga puta do Domovinskoga boja u svi ti knjiga je zajednička nit, muka hrvatskoga čovika, snaga, bol i žrtva hrvatske majke ke su morale nevolje podnositi stoljeća dugo u hrvatskoj povijesti. Za svidoke je rekla književnica da „ti ljudi su mene oplemenili, upijajući tu mudrost i njihovo životno iskustvo, ali sam sigurna da ne bi mogla pisati o tome da nisam bila u Domovinskom ratu“. Iako su joj brojni dobronamjerni tanačniki savjetovali da se ostavi pisanja o ti časi, ona je s perom u ruki kanila otkriti ter sačuvati istinu, to joj je služilo i kao osnovni motiv za pisanje. „Nikad ne želim isključiti da su ovi romani ne samo povijesni, ne samo prostorni nego roman Medaljon je jedna lijepa ljubavna priča. Roman Od Franje do Franje sačuvao je osnovne vrijednosti obitelji, prepleteni su kroz svakog romana i običaji i navike. Pokušavala sam što više našega blaga utkati u njih, na neki način da kroz ove teške teme progovorim i o onim lijepima. I opet ponavljam, to nisu ratni romani, to su antiratni romani sa snažnim porukama u kojima ima mnogo škrinja, a ja vam dajem ključeve. Otvorite ih i nađite poruke!“, s timi riči je završeno književno spravišće s Anitom Martinac u Koljnofu, koje je bilo prvo, ali ufajmo se, ne i zadnje!

Tiho

Publika je zašla u Koljnof iz četirih zemalj

Trenutak za pjesmu

Hercegovka

u meni
usađeni
prožeti krvi
neodvojivi geni

lovore
muke i kalvarije
naslijedilo je vrijeme

zadojena ljubavlju
izmoljena od Gospe
preporučena sv. Anti
kći sam
hercegovačka

naviknuta na bure
goli kamen i sušne godine

otvrdla

ponosna
prkosno svoja
nesalomiva,
a krhka žena

toplina sunca
nježnost behara
bistroća Neretve
slad smokve i grozda
u meni se toća

srcem izgaram
dušom se borim
ljubav na oltaru čuvam

i tako isto
dicu svoju gojim
jer molim,
molim i volim

Anita Martinac

„Glasovi iz tmine“

ZAGREB, 9. veljače 2018. (Hina) – Knjiga krležoloških rasprava akademika Krešimira Nemeca „Glasovi iz tmine“, u kojoj se taj književni povjesničar i teoretičar bavi položajem Miroslava Krleže u suvremenoj hrvatskoj kulturi, predstavljena je u petak u Zagrebu kao važan doprinos novom načinu iščitavanja života i djela najvećega hrvatskog pisca 20. stoljeća.

Knjiga, objavljena u izdanju Naklade Ljevak, sadrži sedam studija u kojima se književni znanstvenik Krešimir Nemeć bavi današnjom recepcijom pisca koji je uvijek, otkako se 1914. pojavio na hrvatskoj književnoj sceni s dramom „Legenda“, svojim djelima i društvenim angažmanom izazivao radikalne polarizacije i provocirao oprečne kritičke sudove.

Urednica knjige Nives Tomašević istaknula je da je to još jedna u nizu knjiga na koju je Naklada Ljevak izuzetno ponosna, a koja je više no dobrodošla ne samo akademskoj zajednici nego i široj čitateljskoj publici.

„Krešimir Nemeć nam je podario knjigu koja kroza sedam izuzetno zanimljivih eseja i ogleda propituje djelo i poziciju velikog pisca Miroslava Krleže, nudeći novi način iščitavanja njegova života i djela“, rekla je Tomašević na predstavljanju u Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića.

Recenzentica knjige, teoretičarka književnosti i kulturologinja Dubravka Oraić Tolić napomenula je kako je Nemeć „autor koji svojim djelima otvara brojne inspirativne teme popularne kulture, a ono što se posebno ističe kod njega jest briga oko kanona estetskih vrijednosti“.

„Podsjećao je na nepriznate vrijednosti, provjeravao postojeće, uvođio je žensku dionicu u kanon, vratio nam je Andrića u hrvatsku književnost, a sad je uronio u najveći i ujedno i najviše ideološki kontaminiran opus u hrvatskoj književnosti“, rekla je Oraić Tolić.

Pritom se Nemeć nije htio svrstati ni u jedan ideološki tabor, nego uz pomoć nove kulturologije osloboditi Krležu od svake ideologije, dodala je.

U kontekstu promjena koje su se u tome smislu dogodile od njegove smrti prije 35 godina, Nemeć raščlanjuje tekstove Krležinih apologeta, ali i brojne protukrležijanske pamflete, otkrivajući razloge zašto taj veliki pisac nastavlja i prekogrobno dijeliti hrvatsku intelektualnu javnost. U analitičkim tekstovima autor se zalaže za postideološko čitanje Krležinih djela otkrivajući njihovu estetsku snagu i provokativnu aktualnost.

Umjesto predgovora ili uvoda, na početku knjige nalazi se poglavlje pod naslovom „Dekanonizacija Krleže?“, posvećeno Krležinoj recepciji u cjelini kroz cijelo 20. stoljeće podijeljeno na četiri razdoblja.

Slijedi pet kulturoloških rasprava i jedan esej, u kojima se Nemeć bavi istaknutom Krležinom pozicijom na polju hrvatske književnosti u reprezentaciji Prvoga svjetskog rata, njegovim antitetičkim strukturnim principom kao načinom gradbe svojega intelektualnog i književnog svijeta, Krležinim dijalogom s rodnim Zagrebom, obradbom „Lede“ iz glembajevskoga ciklusa na kalineskuovskoj skali od umjetnosti do dekadencije i kiča, mađarskim tematskim kompleksom u svojim monumentalnim „Zastavama“ te, na kraju, i odnosom Krleže i Andrića – jednom „poredbenom skicom“.

„Na kraju, da se vratimo na pitanje s početka knjige, je li nam potrebna dekanonizacija Krleže, Nemećov je odgovor – treba, ali ne ideološka dekanonizacija Krleže koja bi srušila kanon i izbrisala svaku vrijednost Krleže, nego takva koja će ga prevrednovati, nanovo vidjeti, i tako ga sačuvati za estetski kanon onkraj svake ideologije kakav nam je danas potrebniji nego ikada“, poručila je Oraić Tolić.

Književna kritičarka, teoretičarka i autorica Helena Sablić Tomić sa Sveučilišta u Osijeku, također recenzentica knjige, ocijenila je da je knji-

ga akademika Nemeca „bačena rukavica“ po pitanju kako potaknuti na čitanje Krleže, ali „ne onima koji su Krležu čitali i pisali o njemu, nego jednoj srednjoj generaciji književnih povjesničara, kulturologa, teoretičara, kako danas možemo Krležu prezentirati i možemo li ga sažeti u našu Tweeter, sms ili Facebook poruku“, rekla je Sablić Tomić.

Što bi bilo da nemamo Krležu?

Nemeć je istaknuo da je imao dva temeljna motiva za pisanje te knjige, a prvi je proizašao iz činjenice da je Krleža „veličina koja opterećuje i zato izaziva jednu, freudovski rečeno, nelagodu u hrvatskoj kulturi; prevelik je za nju, izaziva šizofreniju“.

Dok je bio živ, Krleži su se „lijepili“ epiteta poput „bard, stjegonoša, vizionar, mit jedne kulture, Prometej književne riječi, demiurg“. Pošto je umro, opisivalo ga se kao „precijenjen pisac, čista štetočina, tiranija intelektualizma, ambicije veće od nadahnuća, režimska kurva“.

„Što se dogodilo s Krležom, što se dogodilo s našim čitanjem Krleže, jesu li ljudi čitali istoga pisca – to je prvo pitanje koje je pokrenulo ovu moju knjigu“, pojasnio je autor.

Krleža je ispunjavao znatno veći prostor nego što jedan pisac ispunjava, bio je pregolema pojava za hrvatsku kulturu, zbog čega su se i pojavile te ekstremne amplitude, od adoracije do potpune negacije, jer „mi Hrvati volimo osrednjost i smatramo da sve što strši treba eliminirati“, dodao je.

„Drugi je pokretač te knjige pitanje može li se o Krleži uopće govoriti izvan sfere politike i koliko mora proći vremena da bi se to moglo? U svojim analizama pokušao sam ne braniti Krležu – jer tko sam ja da branim Krležu? Krležu brani njegovo djelo. Ako to ne vidimo, to je onda žalosno“, rekao je nadalje Nemeć.

Svojom je knjigom također želio postaviti pitanje – što bi bilo da nemamo Krležu, kako bi naš kulturni krajolik izgledao bez njegova djela, te pozvati nekoga od 'krležofoba' da pokušaju odgovoriti na to pitanje, istaknuo je.

U knjizi je stoga pokušao „očistiti Krležu od pseudoliterarnih i ideoloških varijabli i ukazati na zaraznu aktualnost njegova djela“, napomenuo je Nemeć, te pozvao „da ostavimo na stranu šofere, maršale, vilu na Gvozdu i građanski oportunitizam na koji ima pravo svaki pisac, i da se vratimo Krležinim tekstovima, nakon čega ćemo morati priznati: 'Stanite, ljudi, imali smo pjesnika!'“.

Krešimir Nemeć autor je velikoga broja knjiga, te je objavio više od 150 znanstvenih radova, i priredio za tisak brojna djela hrvatskih književnika. Nagrađen je nizom prestižnih nagrada, među kojima se ističu Državna nagrada za znanost i Nagrada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (1999.), Nagrada Brandenburške akademije znanosti u Berlinu za izniman doprinos znanosti o književnosti (2004.), Herderova nagrada za književnost na Sveučilištu u Beču (2005.), Nagrada „Josip i Ivan Kozarac“ za životno djelo (2015.), te Nagrada „Vladimir Nazor“ za književnost (2017.)

Otvorenje izložbe „Hrvatska u slikama“ u galeriji Atrium

U galeriji Atrium Doma kulture Aranytíz, 16. veljače 2018. otvorena je izložba što ju je priredila Hrvatska samouprava V. okruga, uz potporu samouprave toga okruga. Nazočne, njih pedesetak, pozdravila je predsjednica Hrvatske samouprave Marija Lukač; pročitano je za ovu prigodu sastavljeno pismo načelnika Belvaroško-lipotvaroške samouprave Pétera Szentgyörgyvölgyija, koji se zbog inih obveza nije mogao odazvati, a posjetitelje je pozdravio i veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić. Među visokim uzvanicima bili su predstavnici hrvatskoga diplomatskoga zbora i parlamentarni zastupnik István Hollik. Otvorenje je glazbeno uvećao petrovoselski sastav Koprive.

Mladen Andrić, Melinda Adam, István Hollik i Marija Lukač

Hrvatska je samouprava V. okruga 2012. godine prvi put raspisala natječaj, i to s velikim uspjehom, za mađarske fotoamatere za fotografije snimljene u Hrvatskoj. Kako kaže predsjednica Marija Lukač, nisu htjeli svake godine ili svake druge godine raspisati natječaj jer bi time i poticaj i sama priredba ubrzo dobili svagdašnje obrise. Na raspisani natječaj pristiglo je 737 radova od 93 autora. Oni su fotografije trebali pretočiti na zadani link i potom ih je pregledalo stručno povjerenstvo. Temeljem odluke stručnog povjerenstva, u sastavu: predsjednik Mađarskog fotosaveza Imre Horváth, od strane A-MAFOSZ-a Gyöngyi Hipságh, predsjednica Hrvatske samouprave Marija Lukač, izloženo je 75 radova od 27 autora. Hrvatska samouprava V. okruga nagradila je sljedeće fotografije i autore: 5. mjesto dodijeljeno je za sliku „Omiško zadimljeno brdo“ Gyule Sziládija; 4. mjesto „Boje i svje-

tla“ Dávida Bartusa; 3. mjesto pripalo je za uradak „Oproštaj ljeta“ Piroške Pádár; 2. mjesto za fotografiju „Biser Jadrana“ Sándora Mátraija, a 1. mjesto dodijeljeno je dr. Lászlóu Simánu za fotografiju „Zima (Plitvice)“.

Posebnu je nagradu dodijelio i načelnik Péter Szentgyörgyvölgyi za crno-bijelu fotografiju Sándora Kelemena naslova Rovinj. „Ova fotografija suvremeno odražava višestoljetnu povijest, kulturu i ozračje mjesta. Kameni pločnik budi neki poseban osjećaj koji je nemoguće riječima opisati. Kojih ima i kada se šecemo Ulicom bástyia ili Pála Királyija. Promatrajući drevna zdanja u Rovinju, jednako kao i kada gledam stare zgrade u V. okrugu, sjetim kako iza debelih, poviješću natopljenih zidova žive obitelji i zajednice“, čitano je u pismu načelnika Szentgyörgyvölgyija. Posebnu je nagradu uručilo i budimpeštansko predstavništvo Hrvatske turističke zajednice za fotografiju „Pred oluju“ dr. Zsolta Vranka, dar je uručio voditelj Marin Skenderović. Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj također je uručilo posebnu na-

Razgleda se izložba.

gradu za fotografiju Sándora Mátraija „Rapske stijene“. Nagradu je uručio veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić. On je u svome prigodnom govoru naglasio da je ponosan, zadovoljan i sretan što u središtu grada, okružen hrvatskim motivima ulazi novi vikend. Doista je sretan što je toliko Mađara i Mađarica boraveći u Hrvatskoj, osjetilo potrebu zabilježiti ono što su osjećali. Što smatraju važnim, važnim za hrvatsko-mađarske odnose, za suradnju i razumijevanje te još tjesnije veze. I dok su posjetitelji razgledali postav dalmatinskim ih je napjevima zabavljao petrovoselski sastav Koprive, a osim glazbe nudile su se pogačice, vino i mineralna voda.

Izložba se može posjetiti do 2. ožujka 2018. Budući da je i ova puta postav putujući, Hrvatska samouprava V. okruga čeka partnere. Izložbu prati i trojezični fotoalbum (mađarsko-hrvatsko-engleski) naslova Hrvatska u slikama, u kojima su sve fotografije s izložbe.

Kristina Goher

Dio posjetitelja

Varaždinski klub braniteljev u posjetu Gradišćanskim Hrvatom

Donacija knjig, slikovnic i igračkov sambotelskoj školi i čuvarnici

Kad med Gradišćanske Hrvate zajedno jedna delegacija iz stare Domovine, to nam je vik dodatna motivacija za borbu i čuvanje svih onih vridnosti, ke su nam prikdali naši praoci pred skoro petstovimi ljeti. Posjet kotrigov Kluba varaždinskih braniteljev 1991 – 1995, 3. februara, u subotu, najprlje Petrovom Selu, potom i Sambotelu, iako je bio kratak u vrimentu, imao je u sebi vas čar i toplinu djelomično postojećega, a i budućega prijateljstva. Hiža vridnosti, Križni put, petroviska crikva sv. Petra i Pavla, a ne na kraju kafić Nazdravlje petroviske su znamenitosti, na ke smo mi Petroviščani s pravom gizdavi, tako su neizostavljeni momenti i pri gostovanji. Mikloš Kohut i dr. Andraš Handler su pri prvj štaciji peljali branitelje iz Hrvatske, a put je onda nastavljen u Sambotel.

U sambotelskoj Hrvatskoj čuvarnici i školi gosti i domaćini s dar-knjigami

„Od prvih novinarskih koraka prije trideset i više godina kad sam upoznao ljude, stjecajem okolnosti, u Gradišću, svi ti kontakti, susreti su se iz godine u godinu oplemenjivali, obogaćivali, i nekako Gradišće postalo je dio mene i dio nekakvog mog načina razmišljanja”, rekao je u uvodu Zlatko Mehun, bojni izvjestitelj i negdašnji glasnogovornik Hrvatske vlade, zahvaljujući komu je i ovo braniteljsko izaslanstvo iz Varaždina našlo put do nas Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, a potom još i do Austrije. „Odmah za utemeljenjem našeg Kluba dali smo si zadatak da osim njegovanja uspomene na slavne i teške dane povijesti, ipak gledamo dalje u budućnost i da se povezuemo s ljudima koji su u ono vrijeme također jako puno pomagali Hrvatskoj. A to su bili i Gradišćanski Hrvati, a malo se o tome

Vlado Leskovar, predsjednik prikdaje uokvireni grb Kluba Laslou Škrapiću, predsjedniku HS u Sambotelu

„Došli smo s lijepom idejom od lani, koji smo imali od samog utemeljenja Kluba. Naš Klub danas broji oko 140 članova. To su ljudi koji su ratovali na prvj liniji u Domovinskom ratu, ali su se uključili u naše djelovanje i takvi, koji su na bilo koji način doprinesli obrani jedine nam Domovine, Republike Hrvatske. Tu smo na sat i po vožnje jedni od druge, sasvim blizu, a ja se nadam da je ovo samo početak naših susreta te da ćemo se češće vidati i družiti.” U dvodnevnom „izvidjačkom pohodu” Gradišću gosti su stali još u Kisegu, upoznali djelovanje Kulturne zadruge (KUGA) u Velikom Borištofu, poslušali priče za enciklopediju od koljnofskoga dr. Franje Pajrića u Levandi, pomolili se kod štatue Putujuće Celjanske Marije u Cogrštofu, pohodili Eszterházyjev dvorac u Željeznom, a ne nazadnje kušali i gradišćansko vino s hrvatskim ukusom u kleti Mate Klikovića.

Tiho

Predstavnici braniteljskoga kluba ostavili su pakete i za bal Zaklade „za Petrovo Selo”

Daranjsko kolinje

I ove je godine u Daranju održano uobičajeno koljinjsko natjecanje u organizaciji mjesnih civilnih udruga, Seoske samouprave uz sudjelovanje brojnih družina iz naselja, županije i šire iz inozemstva. U organizaciju djelatno je uključena i daranjska Hrvatska samouprava, a i ove godine više hrvatskih družina sudjelovalo je na natjecanju. Tako družina Hrvatska samouprava županije Šomođ – Šomođci, družina daranjske Hrvatske samouprave, družina Hrvatskoga kulturnog i prosvjetnog centra „Josip Gujaš Džuretin“ – Hrvatski centristi. Više od deset družina sudjelovalo je na VIII. daranjskom kolinju koje je započelo u jutarnjem sumraku uz kapljicu rakije, a sve je nadgledao četveročlani ocjenjivački sud. Ocjenjivao se način klanja svinje, do predstavljanja i posluživanja gotovih kolinjskih ugoda, do izgleda šatora i raspoloženja natjecatelja. Kao i svake godine, nagrađena je najsimpatičnija družina, najbolje jelo, najbolja sarma, kobasica, krvavi-

Družina Hrvatske samouprave Šomođske županije

Družina Hrvatskoga kulturnog i prosvjetnog centra „Josip Gujaš Džuretin“

Družina daranjske Hrvatske samouprave

FOTO: KRISTOF PETRINOVIC

ca rakija... i najljepši šator. U sklopu dana goste su svojim nastupom zabavljala mnoga društva i orkestri.

Družina Hrvatskoga kulturnog i prosvjetnog centra „Josip Gujaš Džuretin“ – Hrvatski centristi, osvojila je nagradu „najveselija družina“.

Branka Pavić Blažetin

U spomen na Đuru Frankovića

Drugu godinu zaredom Odgojno tijelo lukoviškoga narodnog Hrvatskog vrtića organiziralo je svečanost u spomen na Đuru Frankovića, književnika, etnografa, znanstvenika i kulturnog djelatnika Hrvata u Mađarskoj. Ove je godine bilo to 9. veljače u prijedpodnevnim satima u mjesnoj sportskoj dvorani i domu kulture na kojoj je bila i udovica te mlađi sin Đure Frankovića.

FOTO: BISERKA BRANTNER

Pripovijetka Tamás i András

Književnik i etnograf, rođen u veljači (9. veljače 1945.), ove bi godine napunio 73 godine, u prigodi toga lukoviška predškolska narodnosna ustanova se prisjetila se njegova života i rada. Na svečanost su se okupili načelnici okolnih mjesta, predsjednici hrvatskih samouprava, djelatnici podravskih odgojno-obrazovnih ustanova, te predstavnici Hrvatske državne samouprave. Nazočne je pozdravila ravnateljica vrtića Aliz Iberpaker. Ovogodišnje obilježavanje obuhvaćalo je Frankovićevu djelatnost na polju dječje književnosti. Djeca i djelatnici vrtića izveli su dramatiziranu igru pripovijetke naslova Tamás i András. Također u istoj tematici objavljen je natječaj likovnih radova za polaznike hrvatskih podravskih dječjih vrtića. U tome su sudjelovala djeca iz Šeljina, Martinaca i Lukovića. Pristiglo je mnoštvo izvrsnih likovnih radova od kojih je najljepše izabrao ocjenjivački sud. Posebnu su nagradu za svoj likovni rad dobili: Rebeka Đurković, Sabolč Lakatoš, Bijanka Dakai, Lena Petra Kozma, Martin Agošton, Arpad Nemet, Friderika Hajoš i Vivijen Bogdan. Nakon programa djeca su sudjelovala u plesničici uz pratnju harmonikaša Josipa Line iz Glazbenog sastava „Drava“. U okviru spomendana sudionici su posjetili lukovišku Zavičajnu kuću i roditeljsku kuću Đure Frankovića te na kraju družili se uz „galeb“, zajuttrak.

A. Iberpaker & T. V. Sévó

Mala stranica

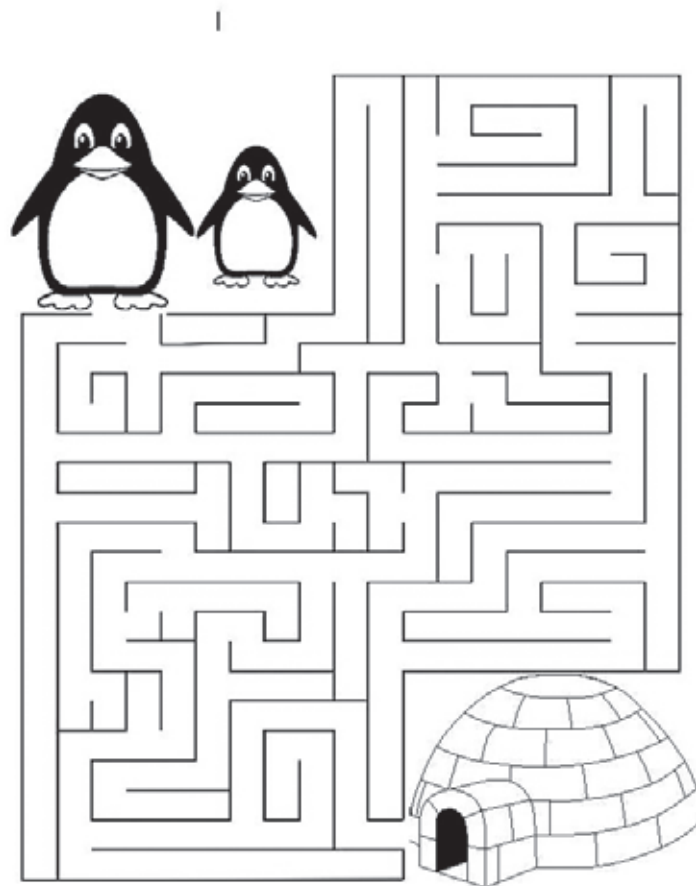
HRVATSKA POVIJEST IZ TJEDNA U TJEDAN Banovi u Hrvatskoj

Nakon izbora Kolomana za hrvatskoga kralja i personalne unije s Ugarskom, kraljevi bi često išli u Hrvatsku, ali nisu u njoj stalno boravili i stolovali, te su u nju slali svoje namjesnike da upravljaju kraljevstvom. Bili su to *banovi*. Prvi banovi u prvoj polovici XII. stoljeća bili su Ugra, Sergije, i Aleksije, a nakon njih Beluša, za čije se vladavine banska čast i vlast podigla do osobita ugleda. U XII. stoljeću bio je jedan ban za čitavo kraljevstvo, a u XIII. stoljeću po dva bana – jedan za Hrvatsku i Dalmaciju od Gvozda do Neretve, a drugi za Slavoniju, od Gvozda do Drave. Ban je bio iza kralja i prvi vrhovni sudac, osnivao je gradove i davao im povlastice, kovao novac i ubirao daće, imenovao svojeg zamjenika, podbana i župane.

Za pametnice i pametne

POMOZI PINGVINIMA DOĆI DO KUĆE!

Međunarodni dan materinskoga jezika – 21. veljače

Međunarodni dan materinskoga jezika obilježava se 21. veljače, od 2000. godine, poradi unapređivanja, učenja i razvoja materinskoga jezika te njegovanja jezične i kulturne različitosti i višejezičnosti.

UNESCO-ov dokument iz 1970. godine kaže: „Materinski jezik označuje put ljudskog bića i pomoću njega ono ulazi u društvo, čini svojom kulturu grupe kojoj pripada i postavlja temelje razvoju svojih intelektualnih sposobnosti.“

MOJ HRVATSKI

*zaplakao sam hrvatski
progovorio hrvatski
hrvatski govorim
šapčem hrvatski
šutim hrvatski
sanjam hrvatski
i na javi sanjam hrvatski
volim na hrvatskom
volim hrvatski
pišem hrvatski
kad ne pišem ne pišem hrvatski
sve mi je na hrvatskom
hrvatski mi je sve*

Pajo Kanižaj

VIC TJEDNA

Ivica na vjeronauku

Bio mali Ivica na satu vjeronauka. Kaže vjeroučiteljica:

– Neka svi dignu ruke koji žele ići na nebo.

Svi su dakako digli ruke, osim Ivice.

Pita njega vjeroučiteljica:

– Zar ti ne želiš ići na nebo, Ivice?

Ivica odgovori:

– Mama mi je rekla da poslije vjeronauka odmah dođem kući.

Pehar najboljih kuhara dospio u Međimurje

Mirisi svinjokoljskih specijaliteta namamili su mnoge posjetitelje 3. veljače na V. Međunarodni festival svinjokolja u Kerestur, održan u organizaciji keresturske župe te fičhaske i keresturske Seoske samouprave. Bio je to događaj na kojem su se sastali i družili žitelji s obje strane Mure, kušali pečenja jedni drugih, uživali u druženju uz izvrstan kulturni program.

Jedan je od ciljeva organizatora Festivala promicanje kolinjske tradicije i predstavljanje domaćih proizvoda, a ujedno i stjecanje prekograničnih poznanstava, raz-

dobna volja. Festival je započeo u ranojutarnjim satima s kušanjem rakije i svinjokoljem po družinama, zatim od deset sati prikazano je seosko svinjokolje za ra-

Prof. dr. Karlo Gadanji u društvu međimurskih načelnika

Donjodubravčani su odnijeli pehar najbolje družine.

mjenjivanje kulinarskih iskustava, reče načelnik sela Kerestura Lajoš Pavlic. Iz godine u godinu javlja se veći broj natjecatelja, međutim zbog ograničenja prostora treba odrediti njihov broj, ove godine ih je bilo devet. Među njima su bili mesari, vatrogasci, članovi raznih udruga, neki su zastupali župu, drugi samo svoje prijateljsko društvo. Nigdje nije nedostajalo dobro raspoloženje, spretne ruke i

Među Fičhascima bilo je i mladih kuharica.

doznalce. Svečano otvorenje priređeno je u 11 sati na kojem su pozdravne riječi uputili Csaba Bene, zamjenik Skupštine Zalske županije, prof. Dr. Karlo Gadanji, počasni građanin sela Kerestura, i Josip Grivec, zamjenik župana Međimurske županije. Pod šatorima su pripremali svinjokoljsku juhu, razna pečenja, kobasice, krvavice, pečena jetra i čvarke, u svim tim kategorijama objavljeno je natjecanje. Keresturski vatrogasci i članovi župne zajednice odlučili su se za kuhanje kiselog zelja s mesom, što je najznačajnije za pomursko svinjokolje; Sumartinci za mesnu juhu, a druga keresturska družina za kiselu juhu od iznutrica, što su nekoć posluživali u svatovima. Pečeno su meso također pripremili na različite načine, netko je pekao samo s lukom i jetricama, netko pohano, bilo je i punjenog mesa, pečeno u tijestu, „kalamperčice“ i na razne načine. Pobjednička donjomeđimurska družina prvi put je sudjelovala na Festivalu svinjokolja i najviše medalja osvojila u raznim kategorijama, stoga je njoj pripao prijelazni pehar.

– Atmosfera je izvanredna, svi su jako ljubazni i veseli, glazba je odlična, i uživamo u izradbi dubravskih tradicionalnih kolinjskih jela. Kuhamo tradicionalnu juhu od kiselog zelja, krvavice s heljdinskom kašicom, kobasice sa znatno manje paprike nego u Mađarskoj, pečenje s jetricama. – kazao je šef donjodubravske družine Zoran Habjan, no tajnu recepta nijedne hrane nije htio odati. Čini se da ih vrijedi i dalje čuvati, naime ocjenjivački sud, na čelu sa stručnjakom Józsefom Prikrylom, njihovu je jelu dodijelio najvišu ocjenu, i osvojiše pehar najbolje družine. Tako je prijelazni pehar prešao na drugu stranu granice. Žele li ga pomurski Hrvati vratiti dogodine, morat će se bolje potruditi pri izradbi svinjokoljskih specijaliteta.

beta

XXIV. DANI HRVATSKOGA PUČKOG TEATRA HERCEGOVAC, 23. I 24. VELJAČE 2018.

Hrvatski seljački dom, Hercegovac

Petak, 23. veljače 2018.

17.00 OKUPLJANJE SUDIONIKA I GOSTIJU

18.30 SVEČANO OTVARANJE FESTIVALA

19.00 KUĆA ZA RUŠENJE

*Pačka - scena Hrvatske čitaonice Hercegovac
(autor: Vjekoslav Domini, redateljica: Natalija Lacina)*

20.30 POBUNA U KOKOŠINJACU

*HAK Travnik
(autor teksta i redatelj: Anto Bilčić)*

Subota, 24. veljače 2018.

15.00 KAZALIŠNE RADIONICE ZA SUDIONIKE
(voditeljica: redateljica Nina Klefelin)

17.30 ŠKULJA VA STIENI

*Kazališna skupina Hrvata u Slovačkoj, Hrvatski Jandrof i Čunovo
(autori: Maks Neal i Anton Hamik, redatelj: Štefan Jankovič)*

19.30 10 NAČINA ZA PREŽIVLJAVANJE ZOMBI APOKALIPSE

*HMD; HKC M. Marulić, Kazalište Čin 4 scena 5, Prilep
(autor: Don Zolidis, redatelj: Saša Nacevski)*

20.30 DAVOLJA POSLA

*Piccolo Teatar, Stari grad
(autor: Miroslav Nedović, redatelj: Michal Babiak)*

22.00 ZATVARANJE FESTIVALA

ORGANIZATOR: HRVATSKA ČITAONICA HERCEGOVAC
SUORGANIZATOR: HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Obavijest

Predsjedništvo Udruge baranjskih Hrvata poziva članstvo na godišnju skupštinu Udruge, koja će se održati u vršendskoj Šokačkoj čitaonici u subotu, 24. veljače 2018., s početkom u 15 sati. Na dnevnom su redu: personalna pitanja; izvješće o radu u 2017. godini; financijsko izvješće 2017. godine; proračun za 2018. godinu (rezultati natječaja); planovi rada za 2018. godinu (natjecanje u ribolovu), omladinski kamp u Pođaci kraj Makarske; usavršavanje pjevačkih zborova; Gastrofest (nadijevanje kobasica i drugo). Ne bude li kvoruma, s istim dnevnim redom skupština će biti održana u 15.30. Članarina za 2018. godinu može se uplatiti na licu mjesta, kaže predsjednica Udruge Marijana Balatinac.

PEČUH

Hrvatska samouprava i Hrvatski klub „August Šenoa“ pozivaju na otkrivanje spomen-ploče ĐURI FRANKOVIĆU, novinaru, etnologu i književniku. Priredba će se održati 23. veljače (petak) 2018. Godine u Hrvatskome klubu „August Šenoa“, s početkom u 16 sati. Sudjeluju: Mirko Franković, Ernest Barić, Ženski pjevački zbor „August Šenoa“.

ČIKERIJA

Zbog kratkoće pokladnoga razdoblja, ali i već ustaljene tradicije, u suorganizaciji Hrvatske samouprave i KUD-a „Rokoko“, 24. veljače u Čikeriji se priređuje uobičajeno Bunjevačko prelo. U prigodnome programu nastupit će skupine domaćeg KUD-a „Rokoko“, a na Prelu će svirati garski Orkestar „Bačka“.

PRISIKA

*„Bojno polje, bojno,
Ti lapat krvavi!
Grob uz grob se kopa,
Aldov sam domovine,
Na me ne zabite,
Neg kada ter kada
Suzicu ronite.“*

M. M. Miloradić

Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, prisička Župa crkve sv. Egidija i njezin zbor, prisička Seoska i Hrvatska narodnosna samouprava, Zbor Zviranjak, Vatrogasno društvo te IDP. Srdačno Vas zove i čeka nakon svete mise, koja počinje u 11. sati, na svečanost u čast junaka I. i II. svjetskog rata i žrtve komunizma.

Vrijeme: nedjelja, 25. veljače 2018. od 11.45.

Mjesto: Prisički spomenik poginulima u I. i II. svjetskom ratu na europskim bojištima te 1956. g.

Molitvu predvode vel. Štefan Dumović i Miklós Mészáros.

Od 15.30 Jožef Viragh u Muzeju će imati predavanje pod naslovom: „U čast mojega pokojnoga oca i moje rodne Prisike“ (Zapisi o komunizmu u rukopisnoj knjizi mojega strica, gospodina Vindischja; zbog čega su osudili na zatvor prisičkoga gospodina Kelemena; kako smo tražili grob mojega oca). Muzički oblikuju „Starci“ (tamburaši iz Šoprona).

Isti dan u Muzeju bit će izložene relikvije inventara Muzeja iz Prvoga i Drugoga svjetskog rata te misno ruho ubijenog vel. Szemerika, koje uza stručno vođenje možete pogledati od 14 sati. Ujedno molimo, ako čuvate doma relikvije rata, možete ih pokloniti Muzeju, gdje će biti najbolje pohranjene za budućnost.

BPB

Katoličke poklade

Pokladno veselje za stariji naraštaj priređen je 13. veljače. Oko 14 sati okupljale su se žene u domu kulture s punim košaricama kolača, fanjaka, vina i sendviča. Pazile su da ne donesu jednake slatkiše jer svaka je žena ponosna na svoje što je spekla.

Doduše, malo ih je bilo, ali oni koji su došli dobro su se osjećali, jer ovo je jedina prilika da razgovaraju jedne s drugima. Gotovo ništa nemamo u našem selu gdje bi se mogle sresti. Ostala je samo crkva gdje se jednom tjedno susreću. Susježica je mnoge zadržala doma, jer je sklisko, a selo je jako dugačko. Djeca rade, nisu došla, pa same ne smiju poći.

Oko 17 sati pošle su svojim kućama, obogaćene lijepim uspomjenama.

Guganka

STARIN

U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, 24. veljače priređuje se „Hrvatski fašenjak i gastrodan“ Nakon dočeka gostiju i zajedničkoga objeda, u 15 sati počinje kulturni program i plesničica uza sudjelovanje Tamburaškog sastava „Biseri Drave“ i Orkestra „Podravka“.

GARA

Hrvatska samouprava 4. ožujka organizira Muško prelo, jedinstvenu zabavu bunjevačkih Hrvata koja će se prirediti u mjesnom domu kulture, s početkom u 19 sati. Za večeru će se poslužiti uobičajeni ovčji paprikaš, a za dobro raspoloženje će se pobrinuti domaći Orkestar „Bačka“.

